

Ikke omfattende forsømming

Lars Rostadmo
leder, på vegne av Tromsø Familievernkontor

Det står ikke så dårlig til med barnas stemme ved Tromsø Familievernkontor, som det hevdes i Flåm og Handegårds artikkel.

FAMILIEVERN

I PSYKOLOGTIDSSKRIFTET NR. 6–2016 har Anna Margrete Flåm og Bjørn Helge Handegård en vitenskapelig artikkel om barns stemme ved vold i familien. Hovedkonklusjonen deres er at «det pågår ei omfattende forsømming av barnet som deltakende subjekt» i familievernet. Siden denne konklusjonen er basert på tall Flåm samlet inn ved vårt kontor i 2012, er artikkelen i realiteten en temmelig krass kritikk av vårt arbeid. Vi ønsker velkommen forskning og kritisk søkelys på hele vår virksomhet. Bare da kan vi være en tjeneste i utvikling som utgjør en forskjell for de familiene som oppsøker oss. Vi kjenner oss imidlertid ikke helt igjen i konklusjonen i artikkelen og ønsker å nyansere bildet.

Godt samarbeid avgjørende

I Flåms undersøkelse fant hun at barn deltok i én eller flere samtaler i 39 av 103 voldssaker. I 33 av de 106 sakene var alle barn under fire år. De minste barna vil ofte ha andre behov for å uttrykke seg og bearbeide sine opplevelser etter vold enn å samtale med en terapeut. Familievernkontoret tilbyr kun samtaler og er ikke tilrettelagt for eksempel for leketerapi. Det er et betimelig spørsmål hvem som kan og skal ivareta de minste barna.

Ser vi på antall saker med barn over fire år (72), deltok barna i om lag halvparten (35). Vi finner det underlig at dette omtales som «uttrykk for omfattende forsømming», uten at det er gjort rede for om noen av disse barna fikk oppfølging av andre instanser. Hvis vi vet at barnevernstjenesten, BUP eller Statens Barnehus snakker med barna, er det ikke nødvendigvis hensiktsmessig at også vi skal snakke med dem. Det avgjørende spørsmålet må være om *noen* ivaretar barnas behov for å bli hørt og sett, og at disse evner å formidle videre viktig informasjon til andre involverte instanser gjennom et godt samarbeid.

Et familievern i endring

Vi erkjenner at det er tilfeller der barn burde vært invitert til samtale hos oss, og hvor vi ikke har gjort nok for å ivareta dem. Dette tar vi på største alvor. Vi har som mål å ha samarbeidsmøter med andre involverte instanser for å kunne sikre at barna får den nødvendige oppfølgingen over tid. For å kvalitetssikre arbeidet i voldssaker har Tromsø Familievernkontor et eget møte for kollegaveiledning annenhver uke. Et viktig spørsmål da er om barna er ivaretatt.

Statistikk over vår virksomhet viser at antall barnesamtaler har økt betydelig de siste årene, og at vi i 2015 er blant de familievernkontorene i landet med høyest andel barnesamtaler. Vi vet at det skjer mye positivt i familievernet i Norge når det gjelder å snakke med barn. Nylig ble det avholdt en nasjonal meklerkonferanse der inkludering av barn var et sentralt tema. Bufdir har gitt R-BUP Sør og Øst i oppdrag å lage en veileder for samtaler med barn i familievernet. Vi håper og tror at dette vil bidra til at barn i stadig større grad inkluderes i familievernet over hele landet.

Kortere ventetid

Flåm og Handegård etterlyser mer bruk av kartleggingsverktøy for å avdekke vold. Familievernet har tradisjonelt benyttet lite skjemaer og kartleggingsverktøy. Fokuset har vært på å la den enkelte fortelle med sine egne ord hvordan de har det, og hva de har behov for. Skjemaer med sine standardiserte spørsmål kan virke formelt og upersonlig. Det avgjørende, slik vi ser det, er at den enkeltes historier og livssituasjon blir tydelig, og at hjelpebehovet blir avdekket. Flåm og Handegård har rett i at mange vegrer seg for å fortelle om volden. Kartleggingsverktøy kan være nyttige hjelpemidler i så måte. Derfor bruker vi kartleggingsskjemaet «Abuse Index» og kartleggingspakken til ATV i noen samtaler. Vi tror likevel at det er andre faktorer som er vel så viktige for å avdekke vold, nemlig at terapeuten er sensitiv, uttrykker aksept og anerkjennelse for den enkeltes opplevelser samt våger å tematisere vold og innbyr til tillit.

I artikkelen blir den lange ventetiden hos oss trukket frem. Det er riktig at det var et problem den gangen. Vi har jobbet målrettet med å få ned ventetiden og lyktes med det. Gjennomsnittlig ventetid er nå 20 dager, ikke 79 som det var i 2012. For at vi skal fortsette å være et lavterskeltilbud med kort ventetid, er vi avhengig av å involvere andre instanser hvis familiene trenger omfattende hjelp over lang tid. I flere saker vil det være viktig å henvise til eller samarbeide med kommune- og spesialisthelsetjenesten. Der har vi, som Flåm og Handegård peker på, et forbedringsområde.

Vi deler Flåms og Handegårds vektlegging av hvor viktig det er å høre og se barn som er eksponert for familievold. Vi har ennå en vei å gå i familievernet for at barna skal snakkes *med* og ikke bare *om*, men vi er på god vei, og mye positivt har skjedd. I det arbeidet ønsker Tromsø Familievernkontor å være en pådriver.